

## **SCHRIFTELIJKE VRAAG**

nr. 212

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

datum: 21 februari 2022

---

aan **BART SOMERS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

---

### *Begraafplaatsen en lijkbezorging - Wijzigingsvoorstellen regelgeving*

Op 17 december 2021 deelde de ministerraad de conceptnota mee die de krijtlijnen van het wijzigingsvoorstel bevat om, in uitvoering van het regeerakkoord en op basis van uitgebreid overleg met stakeholders, het privaat initiatief bij de oprichting en het beheer van crematoria vorm te geven en die verduidelijking dient te bieden bij de andere voorstellen om de regelgeving inzake begraafplaatsen en lijkbezorging te actualiseren.

Enkele passages, waaronder die over de intrede van de private sector.

- De voorgestelde 'crematoriumintercommunale' met beperkte private deelname zal moeten teruggevallen op het reeds bestaande bestuurlijk toezichtkader, eventueel aangevuld door een nog te ontwikkelen deontologische code voor de crematoria om eventuele onregelmatigheden te voorkomen.
- In de nota is sprake van meer dan voldoende capaciteit en spreiding van crematoria voor de komende 30 jaar. De minister vermeldt echter ook enige risico's. Ik citeer: "Ondanks de nagestreefde evenwichtige verspreiding van de crematoria zien we toch geregeld vragen opduiken om op minder centraal gelegen plaatsen een nieuwe technische installatie te realiseren."
- In de nota geeft de minister aan dat de intrede van private actoren en het mogelijk maken van puur technische entiteiten een 'subsiestop' voor crematoria moet mogelijk maken.
- In de nota stelt de minister dat voor toekomstige, nog op te richten crematoria voorgesteld wordt om de vereiste van het openbaar gedeelte weg te laten, zodat ze zich kunnen beperken tot een puur technische entiteit. Een van de aangehaalde argumenten hiervoor is dat de private sector en de Vlaamse steden en gemeenten al in voldoende ruimten voor afscheidsplechtigheden voorzien. In de conceptnota valt te lezen: "de indieners van de conceptnota stelden immers vast dat niet alleen veel begrafenisondernemers eigen afscheidsruimtes inrichten waar op een serene manier afscheidsplechtigheden kunnen worden georganiseerd, maar dat ook heel veel lokale besturen daarvoor een of meer ruimten ter beschikking stellen." Maar er wordt ook gezegd dat het slechts zou gaan om 29% van de Vlaamse gemeenten of steden die een of meer ruimten ter beschikking stellen voor het organiseren van afscheidsplechtigheden. Dit in acht nemend, kan men uit de nota opmaken dat zo een hervorming vooral zou uitdraaien op het doorschuiven van de verzorging van uitvaartplechtigheden naar de private sector. Dat leidt tot een situatie van gedeeltelijk geprivatiseerde technische entiteiten en volledige geprivatiseerde afscheidplechtigheidsverzorging.

1. Welke acties zal de minister ondernemen om ervoor te zorgen dat de combinatie van bestuurlijk toezicht en deontologische code toereikend genoeg zal zijn om de volgende al in de nota opgenomen zorgen te voorkomen? Graag in het antwoord rekening houden met de vermeldde risicofactoren van de stakeholders (i.e. de wildgroei aan crematoria en de verwachte overcapaciteit; de prijsstijging bij overaanbod; de problemen op het vlak van milieu). Graag een tijdlijn van de te nemen stappen en de lijst van de betrokken actoren.
2. Hoe zal de betreffende deontologische code tot stand komen? Wie zal controle uitoefenen op de naleving hiervan? Wat zullen de consequenties zijn bij inbreuk? Graag een tijdlijn van de te nemen stappen en de lijst van de betrokken actoren.
3. Op welke behoeftestudie of scenario is "de vraag tot oprichting van nieuwe technische installaties op minder centraal gelegen plaatsen" gebaseerd? Op welke wijze verantwoordt dit de oprichting van puur technische entiteiten?
4. Wat houdt deze 'subsidiestop' voor crematoria in? Zal die subsidiestop ook ingevoerd worden voor bestaande crematoria? Welke stappen zal de minister nemen? Indien de subsidiestop wordt ingevoerd, aan de hand van welk kader zal het verschil tussen bestaande en toekomstige entiteiten gereguleerd worden?
5. Er bestaat het risico dat de ontkoppeling van locaties voor crematie en plechtigheid het de burger in rouw organisatorisch zal bemoeilijken.  
Welke acties zal de minister ondernemen om dit te voorkomen?
6. Er bestaat het risico dat de privatisering voor een prijsstijging van kwaliteitsvol aanbod zorgt.  
Welke acties zal de minister ondernemen om dit te voorkomen?

**BART SOMERS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

---

**ANTWOORD**

op vraag nr. 212 van 22 februari 2022

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

---

1. De conceptnota inzake de regelgeving rond begraafplaatsen en lijkbezorging bevat de krijtlijnen van het wijzigingsvoorstel om het privaat initiatief bij het beheer van crematoria vorm te geven en verduidelijkt de andere voorstellen om de regelgeving inzake de begraafplaatsen en lijkbezorging te actualiseren.

In de conceptnota wordt voorgesteld om het mogelijk te maken dat een private rechtspersoon deelneemt in het intergemeentelijk samenwerkingsverband, de 'crematorium-intercommunale'. Het intergemeentelijk samenwerkingsverband zal als opdrachthoudende vereniging met private deelname onderworpen zijn aan het algemeen bestuurlijk toezicht ten aanzien van de beslissingen van de organen van de crematorium-intercommunale. Dat houdt in dat de toezichthoudende overheid bij klacht de beslissingen en handelingen van de crematorium-intercommunale kan toetsen aan het recht en het algemeen belang. In bijzondere situaties kan eventueel dwangtoezicht worden toegepast.

Daarnaast zal in overleg met de bestaande crematoria een ethisch basiskader worden uitgewerkt dat moet worden opgenomen in een deontologische code die elk crematorium verplicht zal moeten aannemen. Het ethisch basiskader heeft voornamelijk als doel om ervoor te zorgen dat crematoria op een respectvolle manier omgaan met de overledenen en om eventuele misbruiken op dat vlak te voorkomen. Ik stip overigens aan dat ik de voorbije jaren daarover geen klachten ontving.

Aangezien de Vlaamse Regering niet opteert voor een zuiver privaat initiatief bij de oprichting en het beheer van crematoria, zal er geen sprake zijn van een exponentiële groei van het aantal crematoria.

2. De deontologische code zal in samenspraak met de crematoria tot stand komen. De naleving van die code is in eerste instantie een verantwoordelijkheid van de crematoria zelf. Klachten over mogelijke schendingen van de deontologische code kunnen bij mijn ambt worden ingediend en zullen door mijn administratie worden onderzocht.

Het opstellen van de code in samenspraak met de crematoria volgt het traject van de actualisatie van het decreet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging. De goedkeuring van het wijzigingsdecreet door het Vlaams Parlement is voorzien voor eind 2023.

3. Wanneer we de crematiecapaciteit van de bestaande crematoria plaatsen tegenover de behoefte aan crematies, kunnen we concluderen dat er zowel op vandaag als voor de toekomst voldoende capaciteit is met de bestaande crematoria. Er is bovendien een voldoende evenwichtige verspreiding van de crematoria. Dat alles steunt op cijfermateriaal, afkomstig van het Vlaams Netwerk van Openbare Crematoria en FOD Economie.

Niettegenstaande de nagestreefde evenwichtige spreiding van de crematoria, wordt toch regelmatig de vraag gesteld om op minder centraal gelegen locaties een nieuwe technische installatie te realiseren. Dat is een vaststelling. Een aantal intergemeentelijke samenwerkingsverbanden participeert ook in installaties over de gewestgrenzen (met

het oog op een degelijke nabijheid in hun werkingsgebied). Zo heeft IGS Westlede voor het zuidelijk deel van de provincie Oost-Vlaanderen een afspraak gemaakt met het crematorium van Frasnes-lez-Anvaing.

Met de voorgestelde wijzigingen aan het decreet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging wordt mogelijk gemaakt dat, waar er vraag is naar bijkomende capaciteit, een nieuw crematorium kan worden opgericht, dat kan bestaan uit een louter technische entiteit.

Zoals u weet, is sterven en afscheid nemen iets erg persoonlijks en is het onderhevig aan sterke maatschappelijke tendensen. Eén van die tendensen is dat er steeds meer mensen of nabestaanden opteren geen afscheidsdienst te organiseren. Er is een duidelijke vraag naar de loutere crematie zonder dat er tegelijkertijd een afscheid voor familie en vrienden plaatsvindt.

4. De aangekondigde subsidiestop houdt in dat de Vlaamse Regering geen subsidies meer zal toekennen voor de bouw van infrastructuur van crematoria. Die subsidiestop zal gelden voor zowel de bestaande crematoria, als voor de eventuele nieuwe, nog op te richten crematoria.
5. Ik verwacht niet dat nabestaanden problemen zullen ondervinden om na het overlijden een plichtigheid te organiseren. De huidige crematoria, die zowel over een technisch als een openbaar gedeelte beschikken, kunnen in deze vorm blijven bestaan. Nabestaanden zullen dus nog steeds terecht kunnen bij de bestaande crematoria die beschikken over de nodige faciliteiten voor afscheidsplechtigheden.

Nieuw op te richten crematoria zullen niet moeten beschikken over een openbaar gedeelte, net omdat uit de praktijk blijkt dat heel wat begrafenisondernemers eigen afscheidsruimtes inrichten waar op een serene manier afscheidsplechtigheden kunnen worden georganiseerd. Daarnaast stellen ook heel veel lokale besturen daarvoor een of meer ruimten ter beschikking. Zoals eerder aangegeven, is er ook een steeds grotere tendens naar crematie zonder afscheidsdienst.

6. Zoals uit de conceptnota blijkt, kiest de Vlaamse Regering niet voor een zuiver privaat initiatief. Het zal wel mogelijk worden gemaakt dat een private rechtspersoon deelneemt in de 'crematorium-intercommunale'. De deelnemende private partner zal slechts een minderheidsparticipatie kunnen nastreven, waardoor die een publiekrechtelijke rechtspersoon blijft.

Dit zal m.i. niet leiden tot een exponentiële groei van het aantal crematoria. Ik verwacht vanuit die optiek evenmin een noemenswaardige prijsstijging voor crematies. Ik plan dan ook geen acties op dat vlak.